

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářské práce

Komparace ekonomik České republiky a Slovenské republiky dle magického čtyřúhelníku

Lucie Plšková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá komparací ekonomik České republiky a Slovenské republiky od vstupu obou těchto zemí do Evropské unie, tedy od roku 2004 až po současnost. Komparace obou zemí je prováděna pomocí porovnání magického čtyřúhelníku, který obsahuje hrubý domácí produkt, inflaci, nezaměstnanost a saldo platební bilance. V teoretické části jsou popsány všechny základní makroekonomické ukazatele související s magickým čtyřúhelníkem, které jsou následně použity v praktické části a s pomocí dat z Českého statistického úřadu a Slovenského statistického úřadu jsou vyobrazeny magické čtyřúhelníky a dále interpretovány výsledky vyplývající z dané analýzy.

Klíčová slova

České republika, ekonomika, hrubý domácí produkt, inflace, magický čtyřúhelník, nezaměstnanost, obchodní bilance, platební bilance Slovenská republika.

Tato práce je zaměřena na posouzení ekonomik České a Slovenské republiky z hlediska magického čtyřúhelníku, tedy makroekonomických ukazatelů. Jedná se o inflaci, nezaměstnanost, HDP a platební bilanci.

Primárním cílem této práce je vyhodnotit a následně komparovat vývoj ekonomiky České a Slovenské republiky v období od vstupu do EU (r. 2004) do roku 2013. Pro samotnou komparaci byly vybrány roky 2004, 2007, 2009 a 2013. Dílčími cíli práce jsou definovat používané makroekonomické ukazatele, formulovat základní teoretické principy vymezení magického čtyřúhelníku a provedení makroekonomické analýzy obou komparovaných ekonomik dle čtyř klíčových makroekonomických ukazatelů. Těmito klíčovými makroekonomickými ukazateli jsou: hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a platební bilance.

Teoretická část práce je vytvořena na základě studia odborné a metodické literatury zabývající se definováním základních makroekonomických ukazatelů používaných v praktické části práce. Praktická část práce využívá metodu komparace ekonomik, která je založena na teorii magického čtyřúhelníku. Magický čtyřúhelník je určen skutečnou velikostí čtyř makroekonomických ukazatelů, přičemž platí, že čím vyšší je jeho plocha, tím je ekonomika v lepším stavu. Platí provázanost mezi všemi těmito

makroekonomickými ukazateli. Zlepšení jednoho ukazatele je spojeno zhoršením jiného ukazatele, není možné zlepšení všech ukazatelů, vždy je zlepšení jednoho ukazatele na úkor jiného ukazatele.

Aby bylo možné porovnávat jednotlivé magické čtyřúhelníky, je nutné stanovit jednotné měřítko pro všechny magické čtyřúhelníky, které budou porovnávány. Pro tuto bakalářskou práci je měřítko růstu HDP stanoveno od -8 do +11, inflace od +7 do -9, nezaměstnanost 0 do +15 a saldo platební bilance od -8 do +8. Měřítko bylo určeno na základě nejnižších a nejvyšších hodnot u každého ukazatele zvlášť a v magickém čtyřúhelníku jsou hodnoty položeny tak, aby u vrcholu ležel vždy nejvýhodnější bod a u středu nejméně žádoucí.

Dalším krokem pro možnost komparace je výpočet obsahu čtyřúhelníků, který je prováděn sečtením obsahů všech čtyř pravoúhlých trojúhelníků magického čtyřúhelníku.

Součástí praktické části je i výpočet obsahů magických čtyřúhelníků komparovaných zemí v jednotlivých letech. Výsledky obsahů magických čtyřúhelníků komparovaných zemí jsou uvedeny v tabulce 1.

Tabulka 1: Obsahy magických čtyřúhelníků v jednotlivých letech

	2004	2007	2009	2013
Česká republika	57,87	82,03	52,72	85,51
Slovenská republika	17,3	113,08	26,51	102,02

Zdroj: Český statistický úřad, Statistický úřad Slovenska, vlastní výpočty

Na základě teoretických znalostí souvisejících s ukazateli magického čtyřúhelníku a následného důkladného studia podkladů a dat k této problematice, které byly čerpány především z Českého statistického úřadu a statistického úřadu Slovenské republiky, byly vyvozeny následující závěry.

V roce 2004, kdy obě komparované země vstoupily do Evropské unie, zažívala Česká republika vysoký hospodářský růst, který byl spojen především s již zmíněným vstupem do Evropské unie. Patrný je růst zahraničního obchodu, který měl velmi příznivý dopad na

HDP i přes větší míru dovozu než vývozu. Díky vstupu do EU stoupl také zájem velkých investorů a ekonomických subjektů o ČR.

I přes to, že ekonomika Slovenska měla rostoucí tendenci i v roce 2004, byla pomalejší, než u České republiky. Jedním z několika důvodů byla deregulace cen energií, která stála za vysokou mírou inflace, a to 5,78 % (ČR 4,01 %). Dalším důvodem je přetrvávající vysoká nezaměstnanost 13 % (ČR 8,3 %).

Rok 2007 je jak pro ČR, tak pro SR vyvrcholením hospodářského růstu. Za velmi příznivý lze považovat především pokles nezaměstnanosti Slovenska na 8 %, v ostatních sledovaných letech se pohybuje mezi 13 % – 14 %.

Česká republika sice v roce 2007 zaznamenala také velmi vysoký ekonomický růst, na rozdíl od Slovenska ji ale provázela i vyšší míra inflace spojená s růstem cenové hladiny.

Rok 2009 byl charakteristický poklesem ekonomického růstu pro obě země, a to především z důvodu hospodářské krize. Slovensko přijalo jednotnou měnu euro dnem 1.1.2009, které zapříčinilo opětovný vysoký nárůst nezaměstnanosti na 13 % a pokles inflace na -1,16 %.

Pokles ekonomického růstu v České republice byl způsobem především záporným růstem HDP (-4,84 %) a zvyšující se mírou nezaměstnanosti, která se v roce 2009 dostala na 6,7 %.

Česká ekonomika v roce 2013 opět roste, ale přesto je stále za Slovenskem. Nejvýznamnějším krokem ČNB bylo listopadové opatření proti hrozící deflaci tzv. měnovou intervencí, která uměle oslabilo českou korunu. Kurz tak na konci listopadu 2013 přesáhl 27 Kč za euro.

I přes zvyšující se ekonomický růst Slovenska tuto zemi stále trápí velmi vysoká nezaměstnanost pohybující se okolo 14 %.

Na základě zjištěných makroekonomických ukazatelů v jednotlivých sledovaných letech lze říci, že Slovenská ekonomika od vstupu do Evropské unie rostla rychleji, než Česká ekonomika. Zpomalila především v období hospodářské krize, která ji zasáhla více, než ČR, což se projevilo zejména v roce 2009. Od roku 2009 je možné pozorovat rychlejší vyrovnávání s krizí opět u Slovenska, u kterého se kladně projevilo přijetí jednotné evropské měny euro. Přijetím eura Slovensko odbouralo obchodní překážky, zvýšilo svou konkurenceschopnost ve všech odvětvích a zajistilo si tak příchod zahraničních investorů na Slovenský trh.

Největším problémem je pro Slovenskou republiku nezaměstnanost, která se od roku 2004 pohybuje mezi 13 % a 14 %. Pouze v letech 2006 – 2008 klesla míra nezaměstnanosti pod hranici 10 %. Ke snížení takto vysoké míry nezaměstnanosti by mohlo přispět propouštění pracujících osob v důchodovém věku a jejich volná pracovní místa nabídnout mladým lidem, především absolventům středních a vysokých škol, kteří na Slovensku velmi těžko hledají práci. Počet nezaměstnaných ve věku od 15 do 25 let bylo na Slovensku v roce 2013 33,7 % z celkového počtu nezaměstnaných (v ČR pouze 18,9 %).

Seznam použitých zdrojů

1. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 2. vydání. Praha : Melandrium, 2007. str. 278. ISBN 978-80-86175-52-2.
2. BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav. *Makroekonomie*. 1. vydání. Praha : Aleš Čeněk, 2010. str. 292. ISBN 978-80-7380-245-5.
3. SWANENBERG, August. *Makroekonomie bez předchozích znalostí*. 1. vydání. Brno : BizBooks, 2012. str. 296. ISBN 978-80-265-0036-0.
4. JUREČKA, Václav a kol. *Makroekonomie*. 2. vydání. Praha : Grada Publishing, 2013. str. 352. ISBN 978-80-247-4386-8.
5. MACH, Miloš. *Makroekonomie II: pro inženýrské studium*. 3. vydání. Slaný : Melandrium, 2001. str. 367. ISBN 80-86175-18-9.
6. HOLMAN, Robert. *Makroekonomie*. 5. vydání. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2011. str. 720. ISBN 978-80-7400-006-5.
7. SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Makroekonomická analýza - magisterský kurz*. 2. vydání. Praha : Vysoká škola ekonomie a managementu, 2010. str. 472. ISBN 978-80-86730-59-2..
8. SOUKUP, Jindřich a kol. *Makroekonomie. Základní kurs*. 5. vydání. Slaný : Melandrium, 2002. str. 167. ISBN 80-86175-24-3.